

**Hodnotiaca správa o plnení Protikorupčného programu
Úradu pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo Slovenskej republiky**

**Jún 2021
Bratislava**

1. Úvod

Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo Slovenskej republiky (ďalej len „ÚNMS SR“ alebo „úrad“) vypracoval Protikorupčný program ÚNMS SR (ďalej len „PKP ÚNMS SR“) v súlade s uznesením vlády Slovenskej republiky č. 585 z 12. decembra 2018 k Návrhu protikorupčnej politiky Slovenskej republiky na roky 2019 – 2023 (ďalej len „uznesenie vlády SR č. 585/2018“), ktorým bola schválená Protikorupčná politika Slovenskej republiky na roky 2019 – 2023 (ďalej len „Protikorupčná politika SR“). PKP ÚNMS SR bol schválený v mesiaci august 2019 a zverejnený na webovom sídle úradu.¹

PKP ÚNMS SR nadväzuje na schválenú Protikorupčnú politiku SR a pri jeho vypracovaní sa zohľadnili požiadavky STN ISO 37001: 2019², ako aj poznatky získané v súvislosti s implementovaním systému manažérstva proti korupcii (ďalej len „SMPK“) v ÚNMS SR v rámci národného projektu *Zavádzanie a podpora manažérstva kvality v organizáciách verejnej správy*.

V rámci procesu implementácie SMPK úrad prijal Protikorupčnú politiku ÚNMS SR, ktorá je určená pre jeho zamestnancov, zmluvných partnerov, ako aj pre rezortné a spolupracujúce organizácie a je zverejnená na intranete úradu, v priestoroch úradu a na webovom sídle úradu.³ Jej účelom je vymedzenie hlavných zásad a postojov úradu v oblastiach predchádzania a boja proti korupcii v snahe zmenšiť, resp. eliminovať priestor a príležitosti pre korupciu vo všetkých oblastiach jeho pôsobnosti a podporovať tak dôveru zamestnancov, verejnosti i ostatných orgánov štátnej a verejnej správy k úradu.

2. Proces riadenia korupčných rizík

Do 15. marca 2021 bol proces riadenia korupčných rizík na úrade začlenený do **interného riadiaceho aktu ÚNMS SR č. 59/2019 Rozhodnutie predsedu o riadení korupčných rizík v Úrade pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo Slovenskej republiky** (ďalej len „Rozhodnutie predsedu o riadení korupčných rizík“), prijatého v roku 2019, kedy bol jednotlivými organizačnými útvarmi úradu vypracovaný katalóg potenciálnych korupčných rizík. V prípade korupčných rizík so stupňom významnosti vyšším ako nízkym si organizačné útvary stanovili dodatočné opatrenia s cieľom zníženia stupňa významnosti identifikovaných korupčných rizík. V roku 2020 následne organizačné útvary v súlade s predmetným interným riadiacim aktom aktualizovali katalóg korupčných rizík.

V nadväznosti na aktivity v oblasti integrácie SMPK a systému manažérstva kvality bol s účinnosťou od 15. marca 2021 prijatý **Dodatok č. 05 k internému riadiacemu aktu ÚNMS SR č. 53/2017 Rozhodnutie predsedu o riadení rizík na Úrade pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo Slovenskej republiky** (ďalej len „Rozhodnutie predsedu o riadení rizík“), ktorým bolo zrušené Rozhodnutie predsedu o riadení korupčných rizík. Prijatým dodatkom sa stanovil jednotný postup riadenia v prípade všetkých kategórií rizík a vytvoril sa jeden súhrnný katalóg rizík zahŕňajúci korupčné riziká, procesné riziká a riziká identifikované podľa zákona č. 357/2015 Z. z. o finančnej kontrole a audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

V súvislosti s prijatým dodatkom si všetky organizačné útvary úradu v termíne do 31. mája 2021 postupne prepracovali svoje katalógy rizík podľa prílohy č. 1 Rozhodnutia predsedu o riadení rizík. Katalóg rizík ÚNMS SR na rok 2021 bude po jeho súhrnnom spracovaní predložený na schválenie generálnemu tajomníkovi služobného úradu a po jeho schválení následne na vedomie predsedovi úradu a vnútornému audítorovi úradu.

V úrade však doteraz nebolo identifikované žiadne korupčné riziko, ku ktorému by neboli prijaté zodpovedajúce opatrenia na jeho zmiernenie, resp. eliminovanie.

¹ <https://www.unms.sk/?Protikorupcny-program-unms-sr>.

² STN ISO 37001: 2019. Systémy manažérstva proti korupcii. Požiadavky s usmernením na používanie.

³ https://www.unms.sk/?protikorupcna_politika_unms_sr.

3. Vyhodnotenie plnenia protikorupčných opatrení

Korupčné riziko č. 1: Riziko ohrozenia ÚNMS SR v dôsledku uzatvárania nevýhodných zmluvných vzťahov a zvýhodňovania druhej strany v neprospech ÚNMS SR.

Opis korupčného rizika: Nie sú zadefinované oblasti, pre ktoré sa musí realizovať náležité posúdenie dôveryhodnosti tak, ako to stanovuje STN ISO 37001: 2019. ÚNMS SR musí posúdiť stupeň významnosti identifikovaných korupčných rizík vo vzťahu ku konkrétnym kategóriám transakcií, projektov, činností alebo obchodných partnerov, a vykonať náležité posúdenie dôveryhodnosti v prípade korupčných rizík so stupňom významnosti vyšším ako nízkym.

Protikorupčné opatrenie č. 1	Zmenšovanie priestoru a príležitostí pre korupciu identifikovaním možných korupčných rizík pri uzatváraní zmluvných vzťahov
Cieľ protikorupčného opatrenia	Zníženie stupňa významnosti rizika zadefinovaného v katalógu korupčných rizík v procese uzatvárania zmluvných vzťahov.
Formulácia protikorupčného opatrenia	Aplikovanie náležitého posúdenia dôveryhodnosti podľa čl. 8.2 STN ISO 37001: 2019 na všetky uzatvárané zmluvné vzťahy so stupňom významnosti rizika vyšším ako nízkym. Náležité posúdenie dôveryhodnosti sa musí aktualizovať v určených intervaloch tak, aby sa mohli dostatočne zohľadniť zmeny a nové informácie.
Zodpovednosť za vykonanie opatrenia	predseda úradu, generálny tajomník služobného úradu, riaditelia odborov, vedúci oddelení
Obdobie vykonávania opatrenia	Priebežná realizácia s vyhodnotením jedenkrát ročne.
Opis rizík vyplývajúcich z nevykonania opatrenia	Zvýšenie stupňa významnosti rizika a ohrozenie ÚNMS SR v oblasti zmluvných vzťahov.
Návrh nápravného opatrenia	Opätovné preškolenie zodpovedných zamestnancov v súvislosti so zavedenými protikorupčnými pravidlami.

Plnenie Protikorupčného opatrenia č. 1:

Úrad prijal s účinnosťou od 20. marca 2020 **interný riadiaci akt ÚNMS SR č. 25/2020 Smernica o postupe pri náležitom posudzovaní dôveryhodnosti** (ďalej len „Smernica o posudzovaní dôveryhodnosti“), ktorého cieľom je zabezpečenie jednotného postupu organizačných útvarov úradu pri náležitom posudzovaní dôveryhodnosti vo vzťahu ku konkrétnym kategóriám partnerov vecného vzťahu, projektov a transakcií, a pri posudzovaní rizikovosti pracovných pozícií zamestnancov úradu v súlade s požiadavkami STN ISO 37001: 2019.

Na základe aktualizácie Smernice o posudzovaní dôveryhodnosti z decembra 2020 sa rozšíril okruh zákaziek, v prípade ktorých sa vykonáva náležité posudzovanie dôveryhodnosti o všetky zákazky s nízkou hodnotou, okrem zákaziek s využitím elektronického trhu. Súčasťou každej uzatvorenej zmluvy alebo dohody je v závislosti od posúdenia zmluvného partnera protikorupčná doložka, resp. prehlásenie druhej zmluvnej strany o oboznámení sa s certifikovaným SMPK; obdobne sú protikorupčná doložka, resp. prehlásenie druhej zmluvnej strany o oboznámení sa s certifikovaným SMPK súčasťou zmlúv alebo dohôd, ktorých uzatvoreniu nepredchádzal proces verejného obstarávania a odberateľských zmlúv.

V prípade, ak vecne príslušný organizačný útvar úradu posúdi partnera vecného vzťahu ako stredne alebo vysoko rizikového, prijme prostredníctvom protikorupčnej doložky v zmluve alebo dohode nasledovné opatrenia:

- a) partner vecného vzťahu sa v súvislosti s príslušným zmluvným vzťahom zaviazá, že bude predchádzať vzniku korupcie a
- b) zmluvný vzťah s partnerom vecného vzťahu bude možné ukončiť, ak sa preukáže, že sa partner vecného vzťahu dopustil korupcie.

Korupčné riziko č. 2: Riziko ohrozenia dobrého mena ÚNMS SR možným korupčným správaním zamestnancov.

Opis korupčného rizika: Korupčné správanie zamestnancov vznikajúce pri plnení povinností (napr. ovplyvňovanie priebehu a výsledkov správnych konaní, ovplyvňovanie priebehu správneho konania pri ukladaní pokút).

Protikorupčné opatrenie č. 2.1	Eliminovanie možného korupčného správania zamestnancov ÚNMS SR
Cieľ protikorupčného opatrenia	Zmenšovanie priestoru pre korupčné správanie zamestnancov pri plnení pracovných povinností.
Formulácia protikorupčného opatrenia	Vytvorenie, zdokumentovanie, implementovanie, udržiavanie a trvalé zlepšovanie SMPK. Zadefinovanie a implementovanie SMPK podľa požiadaviek STN ISO 37001: 2019 tak, aby bola zabezpečená 100 % zhoda s požiadavkami STN ISO 37001: 2019.
Zodpovednosť za vykonanie opatrenia	predseda úradu, generálny tajomník služobného úradu, riaditelia odborov, vedúci oddelení
Merateľný ukazovateľ úspechu vzhľadom na cieľ	Implementovaný SMPK a získaný certifikát.
Obdobie vykonávania opatrenia	6/2020, resp. každoročne prostredníctvom vykonávania dozorových auditov.
Opis rizík vyplývajúcich z nevykonania opatrenia	Možné zväčšenie priestoru na korupciu.
Návrh nápravného opatrenia	Odstránenie nezhôd v stanovenom termíne.

Plnenie Protikorupčného opatrenia č. 2.1:

Proces implementovania SMPK sa v úrade začal v mesiaci jún 2019, kedy prebiehali úvodné stretnutia konzultačnej a školiacej spoločnosti TÜV SÜD Slovakia s.r.o. (ďalej len „konzultačná spoločnosť“) s vybranými zamestnancami úradu s cieľom jej bližšieho oboznámenia sa s činnosťami organizačných útvarov úradu a medzi zamestnancami úradu sa realizoval dotazníkový prieskum zameraný na identifikovanie možných korupčných rizík v úrade.

Úrad súčasne poskytol konzultačnej spoločnosti základné organizačné dokumenty úradu, prehľad právnych predpisov z jednotlivých oblastí jeho činnosti, vybrané interné riadiace akty úradu, ako aj ďalšie dokumenty potrebné na posúdenie, do akej miery spĺňal úrad v čase začatia implementácie SMPK požiadavky STN ISO 37001: 2019. Na základe získaných údajov a porovnania požiadaviek STN ISO 37001: 2019 so skutočným stavom ich plnenia konzultačná spoločnosť vypracovala a predložila úradu výstupný dokument vrátane

rozdielovej analýzy. V nasledujúcom období sa v úrade v súlade s harmonogramom implementácie SMPK postupne zavádzali jednotlivé požiadavky STN ISO 37001: 2019.

V mesiaci jún 2020 prebiehali v úrade **interné audity SMPK**, ktorých pôvodné termíny boli v dôsledku vyhlásenia mimoriadnej situácie v súvislosti s ohrozením verejného zdravia II. stupňa z dôvodu ochorenia COVID-19 spôsobeným koronavírusom SARS-CoV-2 na území SR uznesením vlády SR č. 111 z 11. marca 2020 presunuté na neskoršie obdobie, za účasti zástupcu konzultačnej spoločnosti ako vedúceho audítora a interných audítorov SMPK z radov zamestnancov úradu, ktoré boli zamerané na overenie splnenia jednotlivých požiadaviek STN ISO 37001: 2019. Následne prebehlo **záverečné online školenie**, ktorého cieľom bolo oboznámenie zamestnancov úradu so zavedeným SMPK v úrade a prijatou dokumentáciou.

V dňoch 29. – 30. júna 2020 v úrade úspešne prebehol **certifikačný audit SMPK** vykonaný spoločnosťou ELBACERT, akciová spoločnosť (ďalej len „certifikačný orgán“).

Protikorupčné opatrenie č. 2.2	Zvyšovanie protikorupčného povedomia a aktivizovanie protikorupčného správania zamestnancov ÚNMS SR.
Cieľ protikorupčného opatrenia	Zavedenie protikorupčných pravidiel a etickej kultúry v ÚNMS SR a zvýšenie jeho kreditu v očiach verejnosti.
Formulácia protikorupčného opatrenia	Zvyšovanie protikorupčného povedomia zamestnancov prostredníctvom protikorupčného vzdelávania. ÚNMS SR musí primerane a vhodne rozvíjať protikorupčné povedomie zamestnancov a poskytovať protikorupčnú odbornú prípravu.
Zodpovednosť za vykonanie opatrenia	predseda úradu, generálny tajomník služobného úradu, riaditelia odborov, vedúci oddelení
Merateľný ukazovateľ úspechu vzhľadom na cieľ	100% preškolených zamestnancov.
Obdobie vykonávania opatrenia	Priebežná realizácia s vyhodnotením jedenkrát ročne.
Opis rizík vyplývajúcich z nevykonania opatrenia	Korupčné správanie zamestnancov.
Návrh nápravného opatrenia	Vyvodenie osobnej zodpovednosti a vykonanie primeraných disciplinárnych opatrení v prípade porušenia protikorupčných pravidiel.

Plnenie Protikorupčného opatrenia č. 2.2:

S účinnosťou od 20. marca 2020 prijal úrad interný riadiaci akt ÚNMS SR č. 24/2020 Protikorupčný kódex úradu, ktorý nadväzuje na práva a povinnosti ustanovené všeobecne záväznými právnymi predpismi, ako aj internými riadiacimi aktmi úradu, najmä Služobným poriadkom úradu. Predmetom Protikorupčného kódexu úradu sú, okrem iného, pravidlá pre prijímanie darov či iných výhod v úrade. Všetci zamestnanci úradu sú povinní dodržiavať protikorupčné predpisy a pravidlá prijaté v úrade vrátane zásad Protikorupčnej politiky úradu, pričom porušenie protikorupčných predpisov a pravidiel zo strany zamestnanca úradu sa považuje za závažné porušenie služobnej alebo pracovnej disciplíny.

Zamestnanci úradu na pracovných pozíciách so strednou alebo vysokou rizikovosťou stanovenou podľa Smernice o posudzovaní dôveryhodnosti sú povinní podať vyhlásenie o dodržiavaní protikorupčných predpisov a pravidiel v úrade, a to do 30 dní od posúdenia konkrétnej pracovnej pozície. Vyhlásenie je súčasťou osobného spisu daného zamestnanca, pričom manažér SMPK a s účinnosťou od 4. mája 2021, kedy nadobudol účinnosť Dodatok č. 02 k Smernici o posudzovaní dôveryhodnosti, vedúci zamestnanci úradu podávajú vyhlásenie bez ohľadu na stupeň rizikovosti ich pracovnej pozície.

V súlade s interným riadiacim aktom ÚNMS SR č. 31/2020 Príručka systému manažérstva proti korupcii ako východiskovým dokumentom SMPK sú všetci zamestnanci úradu pravidelne vzdelávaní v súvislosti s dodržiavaním protikorupčných predpisov a pravidiel vrátane zásad Protikorupčnej politiky úradu. Odborné vzdelávanie zamestnancov úradu zabezpečuje manažér SMPK v súčinnosti s osobným úradom. Obsah vzdelávania, vrátane jeho aktualizácie a zohľadňovania relevantných zmien SMPK v podmienkach úradu, zabezpečuje v súlade s požiadavkami STN ISO 37001: 2019 manažér SMPK. Každý zamestnanec úradu je na základe vyššie uvedeného povinný absolvovať vzdelávanie najmenej raz ročne a potvrdenie o jeho absolvovaní odovzdať manažérovi SMPK.

Úrad má súčasne vypracovaný **Protikorupčný vzdelávací program ÚNMS SR**, ktorý je určený tak pre súčasných, ako aj novoprijatých zamestnancov úradu. Protikorupčný vzdelávací program ÚNMS SR, okrem iného, poskytuje prehľad východiskových požiadaviek STN ISO 37001: 2019, aktualizovanej dokumentácie SMPK a online test, pričom jeho obsah je pravidelne aktualizovaný manažérom SMPK. V druhej polovici roka 2020 sa v úrade realizovalo vzdelávanie zamestnancov úradu pracujúcich na základe dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru s Protikorupčným vzdelávacím programom úradu. Okrem toho, v úrade pravidelne prebieha protikorupčné vzdelávanie všetkých novoprijatých zamestnancov úradu, ktoré zabezpečuje manažér SMPK v súčinnosti s osobným úradom.

Korupčné riziko č. 3: Výber vopred dohodnutého dodávateľa zákazky za „odmenu“ v procese verejného obstarávania.

Opis korupčného rizika: Ohrozenie kvality dodávaných produktov a služieb a možné finančné straty.

Protikorupčné opatrenie č. 3	Udržiavanie plne transparentného a nediskriminačného procesu verejného obstarávania z dôvodu zabezpečenia vhodných dodávateľov, ktorí budú spĺňať všetky zadané požiadavky
Cieľ protikorupčného opatrenia	Eliminovanie potenciálneho korupčného správania v procese verejného obstarávania a zachovávanie transparentnosti a nediskriminácie pri výberových konaniach.
Formulácia protikorupčného opatrenia	Aplikovanie náležitého posúdenia dôveryhodnosti podľa čl. 8.2 STN ISO 37001: 2019 pri zákazkách so stupňom významnosti rizika vyšším ako nízkym.
Zodpovednosť za vykonanie opatrenia	predseda úradu, generálny tajomník služobného úradu, riaditelia odborov, vedúci oddelení a zamestnanec úradu zodpovedný za oblasť verejného obstarávania
Merateľný ukazovateľ úspechu vzhľadom na cieľ	100% posúdenie dôveryhodnosti dodávateľov.
Obdobie vykonávania opatrenia	Priebežná realizácia s vyhodnotením jedenkrát ročne.

Opis rizík vyplývajúcich z nevykonania opatrenia	Výber nevhodného dodávateľa.
Návrh nápravného opatrenia	Vykonanie interného auditu zameraného na pravidlá náležitého posudzovania dôveryhodnosti.

Plnenie Protikorupčného opatrenia č. 3:

Ako už bolo vyššie uvedené, na základe aktualizácie Smernice o posudzovaní dôveryhodnosti z decembra 2020 sa rozšíril okruh zákaziek, v prípade ktorých sa vykonáva náležité posudzovanie dôveryhodnosti o všetky zákazky s nízkou hodnotou, okrem zákaziek s využitím elektronického trhoviska, s tým, že súčasťou každej uzatvorenej zmluvy alebo dohody je v závislosti od posúdenia zmluvného partnera protikorupčná doložka, resp. prehlásenie druhej zmluvnej strany o oboznámení sa s certifikovaným SMPK; obdobne sú protikorupčná doložka, resp. prehlásenie druhej zmluvnej strany o oboznámení sa s certifikovaným SMPK súčasťou zmlúv alebo dohôd, ktorých uzatvoreniu nepredchádzal proces verejného obstarávania a odberateľských zmlúv.

V rámci náležitého posudzovania dôveryhodnosti sa vo vzťahu k partnerom vecného vzťahu zohľadňujú nasledovné kritériá:

- implementovanie SMPK v súlade s požiadavkami STN ISO 37001: 2019,
- prijatie systému protikorupčných opatrení (mimo SMPK podľa STN ISO 37001: 2019) vrátane kontrolných mechanizmov na ich dodržiavanie,
- predchádzajúce skúsenosti úradu s partnerom vecného vzťahu,
- významnosť vzťahu s partnerom vecného vzťahu pre úrad,
- verejne dostupné informácie o partnerovi vecného vzťahu v súvislosti s korupčným správaním,
- zmluvný záväzok partnera vecného vzťahu na predchádzanie korupcii a možnosť ukončenia zmluvného záväzkového vzťahu v prípade preukázania korupcie (protikorupčná doložka).

V prípade posúdenia konkrétneho partnera vecného vzťahu ako stredne alebo vysoko rizikového sú súčasťou uzatvorenej zmluvy alebo dohody osobitné protikorupčné ustanovenia vrátane protikorupčnej doložky.

4. Záver

Táto Hodnotiaca správa o plnení PKP ÚNMS SR bola vypracovaná v súlade s úlohou B.4. uznesenia vlády SR č. 585/2018. Podkladom pre jej vypracovanie boli vykonané opatrenia a údaje za tento i predchádzajúci kalendárny rok, priebežne zhromažďované na úrovni jednotlivých organizačných útvarov úradu. Na základe vyhodnotenia získaných údajov možno konštatovať, že úrad priebežne plní opatrenia stanovené v PKP ÚNMS SR a napĺňa tak priority a ciele uvedené v PKP ÚNMS SR.

V dňoch 29. – 30. júna 2020 prebiehal v úrade na jednotlivých organizačných útvaroch úradu **certifikačný audit SMPK** vykonaný certifikačným orgánom, ktorým bolo preukázané, že úrad úspešne zaviedol SMPK spĺňajúci požiadavky STN ISO 37001: 2019, a stal sa tak držiteľom certifikátu SMPK.

V nadväznosti na certifikovaný SMPK je v úrade predsedom úradu vymenovaný manažér SMPK, ktorý dohliada na dodržiavanie prijatých protikorupčných predpisov a pravidiel v úrade, a garant SMPK, ktorý garantuje podporu pre vybudovanie, implementovanie, udržiavanie a trvalé zlepšovanie SMPK v úrade v súlade s požiadavkami STN ISO 37001: 2019. Manažér SMPK podáva vrcholovému manažmentu úradu v pravidelných intervaloch každoročne v termíne do konca februára kalendárneho roka alebo v prípade potreby ad hoc správu o stave SMPK za predchádzajúci kalendárny rok.

V dňoch 21. – 22. júna 2021 prebiehal v úrade na vybraných organizačných útvaroch **prvý dozorný audit SMPK** vykonaný certifikačným orgánom, ktorého výsledkom bolo úspešné preverenie certifikovaného SMPK v súlade s požiadavkami STN ISO 37001: 2019.